

POMNIK MARSZAŁKA BLÜCHERA W STRZELCACH

Pomnik wystawiony ku czci marszałka polnego Gebharda Lebrechta von Blüchera księcia von Wahlstatt, został ufundowany przez Gottfrieda Kindermanna, właściciela restauracji „Złoty Jeleń” w Strzelcach. Uroczyste odsłonięcie pomnika znajdującego się przed domem fundatora miało miejsce w dniu 25 maja 1819 roku w obecności miejscowych oficjeli. Monument wykonany został w granicie i posiada formę prostopadłościanu ze zwężającą się ku górze partią zwieńczenia, w której umieszczono odlany w brązie, cyzelowany medalion z popiersiem bohatera. Na licu pomnika umieszczona została rytowana inskrypcja o następującej treści:

DEM HELDEN
FÜRSTEN BLÜCHER VON WAHL
STADT, DEM RETTER DEUT
SCHER FREIHEIT IN DER SCHLACHT
BEI BELLE ALLANCE AM
XVIII UND XIX
JUNI MDCCCXV.

Tłumaczenie:

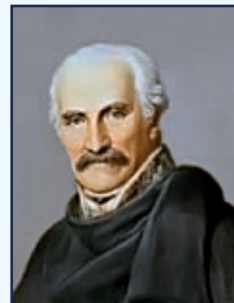
BOHATEROWI
KSIĘCIU BLÜCHEROWI VON WAHL
WYBAWCY
NIEMIECKIEJ WOLNOŚCI W BITWIE
POD BELLE ALLEANCE
MIASTO 18 i 19 CZERWCA 1815 ROKU.

Z tyłu pomnika wyrytowany napis odnoszący się do fundatora: *KINDERMAN*. W zwieńczeniu znajdowała się pierwotnie kamienna kula. Po 1945 roku los monumentu pozostawał nieznan. W dniu 16 lutego 2011 roku, podczas prac ziemnych przy Alei Wolności natrafiono na pomnik i zdecydowano o jego zachowaniu i zabezpieczeniu. Stan techniczny obiektu jest stosunkowo dobry. Oprócz niewielkich ubytków i zarysowań w strukturze kamienia, uszkodzeniu uległ też medalion w partii rantu oraz popiersie bohatera. Zaginęła ponadto granitowa kula umieszczona w zwieńczeniu. Pomnik posiada wyjątkowe znaczenie dla dziejów Strzelce, a medalion z wizerunkiem pruskiego dowódcy i zarazem bohatera wojen napoleońskich, charakteryzuje się znacznymi wartościami artystycznymi.

GEBHARD LEBRECHT VON BLÜCHER

Marszałek Blücher urodził się w dniu 16 grudnia 1742 roku w Rostoku w Meklemburgii. W wieku 14 lat wstąpił do armii szwedzkiej i brał udział w wojnie siedmioletniej. W 1760 roku dostał się do niewoli i zdecydował się wstąpić do wojska pruskiego. W 1773 roku odszedł w stan spoczynku i wiódł ziemiański tryb życia. W 1783 roku ponownie wstąpił do wojska. W 1789 roku otrzymał odznaczenie Pour la Mérite. W latach 1793-1795 brał udział w kampanii przeciwko Francji. Za zwycięstwo pod Landau otrzymał awans do stopnia generała majora. Po zakończeniu wojny był gubernatorem Munsteru. W 1806 roku uczestniczył w kampanii napoleońskiej. Pomimo świetnego dowodzenia, wobec klęski armii pruskiej dostał się do niewoli. Po odzyskaniu wolności ponownie walczył pod Lutzen i Budziszynem, a następnie pod Legnicą i Lipskiem, gdzie odniósł zwycięstwo. Wkrótce otrzymał stopień marszałka polnego. W 1814 roku przekroczył Ren i po toczącej się ze zmiennym szczęściem kampanii zajął Paryż, zmuszając Napoleona do abdykacji. W dniu 18 czerwca 1815 roku dowodził w bitwie pod Waterloo (Belle Alliance), wspólnie z księciem Wellingtonem, odnosząc ostateczne zwycięstwo nad Napoleonem. Marszałek otrzymał za to zwycięstwo najwyższe pruskie odznaczenie wojskowe – gwiazdę do Krzyża Wielkiego Krzyża Żelaznego. Blücher zmarł w dniu 12 września 1819 roku w swoim majątku Krobiewice na Dolnym Śląsku. Marszałkowi wystawiono przy drodze do jego majątku, okazałe mauzoleum wykonane ze strzegomskiego piaskowca.

Tekst i redakcja:
Błażej Skaziński

Tłumaczenie:
Sebastian Rzepka

Fotografie:
Marek Bidol

Ilustracja archiwalna:

Pomnik ku czci marszałka Blüchera, wg C. Treu, Geschichte der Stadt Friedeberg in der Neumark und des Landes Friedeberg, 2 Aufl., Friedeberg 1909. Teutgen – Horst C., Friedeberg i. d. Neumark, „Die Heimat” 1926 nr 13.

Literatura:

G. J. Brzustowicz, Choszczno jakiego nie znacie. Tom 2. Reformacja i wojny. Historia miasta w latach 1536-1815, Choszczno 2005; E. Rymar, Strzelce (Krajeńskie) i okolice na przestrzeni wieków (do 1945 roku), Strzelce Krajeńskie 2011; C. Treu, Geschichte der Stadt Friedeberg in der Neumark und des Landes Friedeberg, 2 Aufl., Friedeberg 1909, 1928.

Wykonano na zlecenie

Urzędu Miejskiego w Strzelcach Krajeńskich
Aleja Wolności 48, 66-500 Strzelce Krajeńskie
tel. 95 763 11 30, e-mail: urząd@strzelce.pl,
www.strzelce.pl

STRZELCE W OKRESIE WOJEN NAPOLEOŃSKICH

W przegranej bitwie z wojskami napoleońskimi pod Jeną i Auerstädt w dniu 14 października 1806 roku udział brali dragoni ze strzeleckiego regimentu. Wśród nich wielu było zabitych i rannych. Wkrótce w Strzelcach zatrzymał się pruski król z rodziną, uchodząc przed nieprzyjacielem do Królewca. Francuzi do miasta wkroczyli 4 listopada i od tego czasu przez Strzelce przemaszerowały liczne wojska francuskie. Byli tutaj też marszałkowie napoleońscy Davout, Ney, Bernadotte i inni. Miasto i jego mieszkańcy zostali obłożeni rekwizycjami wojennymi, nie tylko pieniężnymi, ale też rzeczowymi, domagano się na przykład przygotowania 1000 par butów, a następnie 1000 łokci sukna, czy też 110 funtów świec. Latem 1807 roku pojawiali się w Strzelcach pruscy rajтары, prowadzący wojnę partyzancką. Zabrali oni materiały przygotowane dla wojsk napoleońskich i pozostawili w zamian pokwitowanie. W odwecie Francuzi osadzili tutaj na koszt miasta oddział wojskowy oraz komisarza wojennego Boudoina. 22 września 1808 roku zatrzymał się w Strzelcach car Aleksander ze swoim bratem księciem Konstantynem,

witany przez napoleońskiego marszałka Lannesa. Goście zjedli posiłek w zajeździe „Pod czarnym orłem” przy dzisiejszej ulicy Chrobrego i podążyli w dalszą podróż do Erfurtu. Przygotowania do kampanii rosyjskiej z 1812 roku przyniosły nowe przemarsze i kontrybucje wojenne. Wojska Wielkiej Armii posiadały w Strzelcach batalion kwatermistrzowski, a przy drodze do Gardzka wybudowano kuźnię połową. Po klęsce Napoleona w Rosji rozpoczął się bezładny odwrót wojsk napoleońskich. W Strzelcach uruchomiono szpital połowy dla chorych i wycieńczonych żołnierzy. Zarazem w Nowej Marchii zaczęto organizować oddziały gwardii. W samych Strzelcach powstały trzy kompanie gwardii. 10 lutego 1813 roku pojawili się pierwsi żołnierze rosyjscy, a w ślad za nimi generał Czernyszew. Rosjanie przybyli do miasta jako sprzymierzeńcy. Wojna dla Strzelczan się zakończyła, choć straty i zniszczenia długo dawały znać o sobie. Nic więc dziwnego, że w Strzelcach pojawiła się inicjatywa uczczenia marszałka Blüchera i jego zwycięstwa pod Waterloo (Belle Alliance), poprzez fundację pomnika.

POJMANIE NAPOLEOŃSKIEGO GENERAŁA

W Choszcznie podczas wojen napoleońskich, miało miejsce istotne zdarzenie związane pośrednio z marszałkiem Blücherem. W dniu 12 stycznia 1807 roku podróżujący w towarzystwie adiutanta i kamerdynera francuski generał dywizji Claude Victor Perrin (1764-1841), został pojmany przez oddział pruski pod dowództwem Michaela Homboldta. Generał Perrin należał do grona zasłużonych dowódców napoleońskich. Uczestniczył w szeregu kampaniach, zasłużył się w bitwach z wojskami pruskimi pod Jeną (14 października 1806 roku) i pod Pułtuskiem (26 grudnia 1806 roku). Generał udawał się na Pomorze z rozkazu Napoleona w celu dowodzenia oblężeniem twierdz pruskich w Kołobrzegu i Gdańsku. Wkrótce po pojmaniu więźniem został wysłany pod eskortą do Kołobrzegu. W wyniku prowadzonych negocjacji wymieniony został następnie na pozostającego we francuskiej niewoli Gerharda Lebrechta von Blüchera. Choszczno poddane zostało wkrótce francuskim represjom za ten czyn. W dniu 17 stycznia przybył tu oddział napoleoński pod dowództwem pułkownika Grouvilla, który doszczętnie spustoszył miasto. Po zakończeniu wojny król pruski wynagrodził miastu jego ofiarność, nakazując wypłatę poniesionych strat i kosztów oraz specjalne wyróżnienia i odznaczenia dla mieszczan, którzy przyczynili się do pojmania napoleońskiego generała.

Pomnik marszałka Blüchera

Gmina
Strzelce Krajeńskie